

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
Юрій ОСТАПЕЦЬ
2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	012 Дошкільна освіта.
Освітня програма	«Дошкільна освіта»
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
	2	2
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	Лекції:	
	30	10
	Практичні (семінарські):	
	14	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна або тестова (письмова або за допомогою комп'ютерних програм).	Самостійна робота:	
	76	106

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Методологія наукових досліджень**» є вивчення понятійного апарату, принципів та методів організації й проведення наукових досліджень, практичне оволодіння необхідним дослідницьким інструментарієм для формування у студентів методологічної та наукової культури.

Завдання (згідно вимог освітньої програми підготовки здобувачів **другого/магістерського рівня вищої освіти**): теоретична підготовка з питань загальних тенденцій розвитку сучасної науки та специфіки наукового пізнання; підготовка та залучення студентів до здійснення науково-дослідницької діяльності, ознайомлення їх методологією, стратегією та тактикою досліджень у педагогіці, застосування теоретичних та емпіричних методів, оформлення результатів наукових досліджень; формування вміння підготовки публікацій, магістерських робіт.

Відповідно до ОПП «Дошкільна освіта» вивчення дисципліни «**Методологія наукових досліджень**» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких загальних (КЗ) та спеціальних (КС) компетентностей:

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

КЗ-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КС-4. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.

КС-7. Здатність здійснювати нормативно-правове регулювання діяльності закладу дошкільної освіти, керуючись законодавчими документами та основами професійної етики.

КС-11. Здатність здійснювати педагогічно-дослідницьку діяльність на засадах академічної доброчесності

Інтегральна компетентність Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами для вивчення навчальної дисципліни «**Методологія наукових досліджень**» є опанування навчальної дисципліни:

ОК-1 «Психологія і педагогіка вищої школи»

4. ОЧКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Дошкільна освіта**» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.	ПРН 1
Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.	ПРН 2
Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.	ПРН 3
Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини раннього і дошкільного віку в різних видах діяльності.	ПРН 4
Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень, в тому числі і	ПРН 8

власних.	
Впроваджувати інноваційні методи навчання, прийоми, технології в організацію освітнього процесу закладів вищої освіти.	ПРН 14

Очікувані результати навчання узгоджуються з наведеними ПРН і повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Методологія наукових досліджень**».

Очікувані результати навчання	ПРН
<p>знати: нормативні документи і правила, що забезпечують захист інтелектуальної власності; концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування освіти в Україні, дотримання академічної доброчесності;</p> <p>вміти: формувати команду для проведення наукового заходу; обґрунтовувати та аргументувати основні результати дослідження у ході наукової або професійної дискусії; брати участь в науковій дискусії, аби критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування освіти в Україні, реалізувати ефективну наукову комунікацію в умовах полікультурного середовища;</p>	ПРН 1
<p>знати: предмет, основні поняття та категорії, які пов'язані з організацією та проведенням наукових досліджень; сучасні системи пошуку наукової інформації та методи збору інформації, її узагальнення, структурування, систематизації; переваги та недоліки окремих методів наукових досліджень; основні методи наукової комунікації;</p> <p>вміти: здійснювати дослідження із застосуванням відповідних наукових методів, підходів (в т.ч. інформаційних технологій); аналізувати та підсумовувати результати дослідження з використанням сучасних математичних методів; генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу; встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів</p>	ПРН 2 ПРН 3
<p>знати: основні етапи наукового (педагогічного) дослідження; методологію і методи дослідження; методи збору інформації, її узагальнення, структурування, систематизації; вимоги до оформлення результатів педагогічного дослідження;</p> <p>вміти: використовувати методи наукового дослідження для аналізу й порівняння результатів педагогічного впливу на індивідуальний розвиток здобувачів освіти в різних видах діяльності;</p>	ПРН 4
<p>знати: основні методи вивчення передового педагогічного досвіду в ЗДО та сучасних наукових джерел; методи збору інформації, її узагальнення, структурування, систематизації; вимоги до оформлення результатів педагогічного дослідження;</p> <p>вміти: виявляти та відтворювати у практичній професійній діяльності передовий педагогічний досвід та результати досліджень, в тому числі і власних</p>	ПРН 8
<p>знати: структуру педагогічного дослідження для пошуку, розробки та впровадження інноваційних методів навчання, технологій в організацію освітнього процесу закладів вищої освіти;</p> <p>вміти: впроваджувати інноваційні методи навчання, прийоми, технології в організацію освітнього процесу закладів вищої освіти</p>	ПРН 14

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються різноманітні методи навчання: за джерелом інформації (словесні: розповідь, бесіда, лекція; наочні: ілюстрація, демонстрація; практичні: вправи, анкетування тощо); за логікою передачі і сприймання навчальної інформації (індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні); за ступенем самостійності мислення студентів при засвоєнні знань (репродуктивні, пошукові, дослідницькі) та ін.; під час практичних занять – методи інтерактивного навчання; під час самостійної роботи – індивідуальні навчально-

дослідницькі завдання тощо.

Аудиторна, самостійна та індивідуальна робота студентів забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, методичними рекомендаціями (вказівками), конспектами лекцій, навчально-лабораторним обладнанням, електронно-обчислювальною технікою, науковою літературою та періодичними виданнями, дистанційною організацією навчання в системі Moodle, індивідуальними семестровими завданнями та методичними рекомендаціями для самостійної роботи; тестовими завданнями для контролю та самоконтролю знань, умінь і навичок.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виконання практичних завдань; самостійна робота, виступи на практичних заняттях; індивідуальне, групове та фронтальне опитування; звіти виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань. Методи поточного контролю: усний, письмовий, практичний, комп'ютерний і самоконтроль. Контроль самостійної роботи здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань на практичних заняттях, під час індивідуальних та групових консультацій тощо.

Форма модульного контролю: тестування (письмове або за допомогою комп'ютерних програм).

Форма підсумкового контролю: усний залік або тестування (письмове або за допомогою комп'ютерних програм).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
Практичні заняття			50	100
T1	T2	T3		
7	7	16		
			Індивідуальна (самостійна) робота	
			20	

T1, T2, T3 – теми.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
Практичні заняття			50	100
T4	T5	T6		
10	10	10		
			Індивідуальна (самостійна) робота	
			20	

T4, T5, T6 – теми.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни*

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	4	30	3	30
Індивідуальні/групові навчально-дослідницькі завдання (презентація, індивідуальний звіт, мікрореферат тощо)	1	20	1	20
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	6	100	5	100

*В окремих випадках, згідно розпоряджень декана чи наказу ректора, можливе проведення одного модульного контролю.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

До модульного контрольного оцінювання допускаються всі студенти. Виконання МКР проходить з використанням системи електронного навчання УжНУ Moodle у формі тестування (можливе повторне тестування за бажанням студентів). При визначенні оцінки за модуль враховуються результати модульної контрольної роботи (МКР) та поточного контролю під час практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи. До МКР студенти можуть виконувати тренувальні завдання.

МКР складається з трьох блоків тестових завдань, які розроблені на основі систематики Блума.

Перший блок (1-10 балів) містить завдання «знання» та «розуміння».

Другий блок (1-30 балів) містить завдання «застосування» та «аналіз».

Третій блок (1-10 балів) містить завдання «синтез» та «оцінювання».

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали усі види обов'язкових практичних робіт, передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів) під час чергування викладача на кафедрі. Без такого покращання він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачу, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічні і теоретичні засади наукового дослідження

Тема 1. Наука і наукове пізнання.

Наука: поняття та етапи розвитку.

Наука: сутність поняття, мета, функції. Структура науки (підсистеми – соціальна інформаційно-комунікативна, методологічно-інструментальна, гносеологічна або емпірико-теоретична). Етапи становлення і розвитку науки. Перша, друга, третя наукова революція. Основні закономірності розвитку науки. Підходи до класифікації наук. Класифікація наукових досліджень. Загальні поняття про наукову діяльність. Наукові школи, їх головні ознаки. Педагогічне дослідження як процес і результат наукової діяльності. Наукознавство. Структура сучасного наукознавства. Наукометрія. Наукові видання: бізнес-моделі та показники якості (впливовості) наукового видання. Поняття про Impact Factor та квартиль. Поняття про персональний авторський профіль науковця. Профіль науковця у Google Академії та його наповнення. Індекс Гірша науковця та його розрахунок.

Основи наукового пізнання.

Сутність наукового пізнання. Види пізнання. Рівні пізнання. Основні форми наукового знання (факти, поняття, категорії, принципи, закономірності і закони, теорії). Основні групи методів наукового пізнання: філософські методи (діалектичний, метафізичний, аналітичний, інтуїтивний, феноменологічний та ін.);

загальнонаукові підходи і методи дослідження. Загальні принципи наукового пізнання.

Тема 2. Методологія і науковий апарат дослідження

Методологія наукового дослідження.

Поняття «методологія». Методологічні рівні педагогічних досліджень. Філософський рівень. Методологічні принципи наукового дослідження. Загальні принципи пізнання, які сформували відповідні методологічні принципи (зазначені в дужках): об'єктивність і визначеність явищ певними умовами, чинниками, причинами (принцип детермінізму – об'єктивна причинна зумовленість); цілісний підхід до вивчення (принцип цілісності, за яким досліджуваний об'єкт містить окремі частини, органічно інтегровані в єдине ціле); вивчення явища в його розвитку (генетичний принцип); в його зв'язках і взаємодії з іншими явищами (принцип взаємозв'язку із зовнішнім середовищем) тощо. Загальнонауковий рівень. Основні підходи організації дослідження: історичний, структурний, функціональний, комплексний, системний, синергетичний. Конкретнонауковий рівень. Основні підходи до організації педагогічного дослідження (особистісний, діяльнісний, діалогічний, культурологічний, етнопедагогічний, технократичний, дитиноцентричний, соціетарний, аксіологічний, акмеологічний та інші). Класифікація методів педагогічного дослідження та основні критерії під час вибору.

Науковий апарат дослідження.

Актуальність дослідження. Об'єкт і предмет дослідження. Мета і завдання дослідження. Гіпотеза дослідження. Наукова новизна і теоретичне значення результатів дослідження. Практичне значення результатів дослідження та їх впровадження. Достовірність (вірогідність результатів дослідження).

Тема 3. Методи наукового дослідження.

Методи теоретичного дослідження.

Абстрагування. Аналіз і синтез. Види аналізу та їх характеристика. Індукція і дедукція. Аналогія, порівняння та класифікація. Конкретизація та узагальнення. Методи моделювання та інші методи теоретичного дослідження.

Методи емпіричного дослідження

Спостереження як метод дослідження. Методи опитування: бесіда, інтерв'ю, анкетування. Використання сучасних інформаційних технологій для опитування респондентів. Тестування. Соціометрія як метод дослідження міжособистісних відносин в групі. Дослідження документів (архівів) і результатів діяльності. Вивчення і узагальнення передового педагогічного досвіду. Експеримент. Метод експертних оцінок.

Математичні методи наукового дослідження

Загальна характеристика математичних методів в педагогіці. Вибірki і шкали вимірювань. Статистична обробка результатів педагогічного дослідження. Статистичні гіпотези в педагогічних дослідженнях. Статистичні критерії для перевірки гіпотез. Підходи до вибору статистичного критерію. Критерій Стьюдента. Критерій χ^2 (хі-квадрат). Критерій Колмогорова-Смірнова. Критерій Фішера. Метод кореляцій у педагогічних дослідженнях. Лінійна кореляція (за Пірсоном). Порядкова/рангова кореляція (за Спірменом).

Змістовий модуль 2. Організація та проведення наукового дослідження

Тема 4. Організація наукової діяльності в Україні. Академічна доброчесність

Організація наукової діяльності в Україні.

Організація науково-дослідної діяльності в Україні, в закладі вищої освіти. Особливості проведення досліджень в умовах воєнного стану в Україні. Нормативні документи, що забезпечують захист інтелектуальної власності в Україні. Форми науково-дослідної роботи студентів у ЗВО. Індивідуальне навчально-дослідне завдання як форма залучення студентів до наукової діяльності під час вивчення навчальних дисциплін. Підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів в Україні; магістратура, аспірантура, докторантура. Наукові ступені і вчені звання в Україні. Порядок присудження наукових ступенів і вчених звань.

Академічна доброчесність.

Етика педагогічного дослідження. Професійні та особисті якості дослідника. Поняття про академічну доброчесність. Правові аспекти академічної доброчесності в Україні. Основні види порушення академічної доброчесності. Деякі види плагіату. Методи боротьби з плагіатом. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.

Тема 5. Проведення наукового дослідження.

Педагогічний експеримент

Поняття експериментального методу в педагогічних дослідженнях. Основні етапи педагогічного дослідження. Види педагогічного експерименту. Структура педагогічного експерименту. Основні умови успішного перебігу. Етапи педагогічного експерименту та їх планування. Апробація отриманих результатів дослідження.

Інформаційне забезпечення наукових досліджень

Наукова інформація. Документальні джерела інформації. Види документів. Поняття про ідентифікатори.

Інформаційні та бібліографічні джерела інформації. Техніка роботи зі спеціальною літературою. Пошук інформації. Пошукові системи. Електронний репозитарій ЗВО як джерело навчальної та наукової інформації. Бази даних. Цитування у тексті наукової праці. Вимоги до оформлення джерел (ДСТУ 8302:2015; стиль АРА, транслітерація). Формування понятійного апарату дослідження на основі різних джерел інформації. Правильність застосування наукової термінології, контент-аналіз. Оформлення результатів інформаційного пошуку (виписки, анотації, конспекти, цитати тощо). Графічні й табличні методи обробки результатів дослідження.

Тема 6. Результати наукового дослідження та їх оформлення

Представлення результатів наукового дослідження

Наукова публікація: сутність, функції, основні види. Реферат. Основні структурні компоненти реферату; критерії оцінки реферату. Тези доповідей. Суть доповідей (повідомлень) на конференції. Форма доповіді (повідомлення), короткий зміст виступу. Побудова доповіді: проблематика, виклад основного матеріалу, висновки. Підготовка до виступу, основні моменти. Публікація доповіді у міжнародних, всеукраїнських та регіональних збірниках тез конференції. Наукова стаття; вимоги до структури статті у фахових виданнях; структура статті, що містить результати експериментального дослідження. Побудова тексту: постановка проблеми, аналіз останніх досліджень, постановка завдання, виклад основного матеріалу, висновки, список використаної літератури. Важливість написання наукових статей для студентів-магістрів як майбутніх науковців. Наукова монографія. Навчальні видання. Курсові, дипломні (бакалаврські, магістерські) та дисертаційні роботи. Рецензія, відгук. «Сліпе» рецензування.

Кваліфікаційні роботи: підготовка, оформлення і захист.

Основні етапи процесу роботи над магістерською (дисертаційною) роботою (вибір теми, обґрунтування її актуальності; пошук джерел; відпрацювання гіпотези та визначення наукових завдань; вибір методів дослідження; обробка й аналіз результатів дослідження; написання тексту; обговорення результатів дослідження; підготовка до захисту і захист). Вимоги до змісту і структури магістерської (дисертаційної) роботи. Вимоги до вступу (актуальність, мета і основні завдання дослідження; об'єкт і предмет, методи дослідження; практичне значення роботи; апробація результатів дослідження). Оформлення магістерської роботи (ілюстраційний матеріал, додатки тощо). Наукова лексика. Правила цитування та посилання на використані джерела. Оформлення списку використаних джерел. Процедура захисту магістерської роботи. Структура виступу/повіді: постановка проблеми/теми; обґрунтування актуальності теми; визначення мети, завдань, методів дослідження; розкриття виконання завдань дослідження; висновки.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Наука і наукове пізнання.	20	6	2			12
Тема 2. Методологія і науковий апарат дослідження	20	6	2			12
Тема 3. Методи наукового дослідження	30	6	4			20
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	70	18	8			44
Модуль 2						
Тема 4. Організація наукової діяльності в Україні. Академічна доброчесність	15	4	2			9
Тема 5. Проведення наукового дослідження	20	4	2			12
Тема 6. Результати наукового дослідження та їх оформлення	15	4	2			11
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	50	12	6			32
Разом за семестр	120	30	14			76

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Наука і наукове пізнання.	20	2				18
Тема 2. Методологія і науковий апарат дослідження	20	2	1			17
Тема 3. Методи наукового дослідження	30	2	1			27
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	70	6	2			62
Модуль 2						
Тема 4. Організація наукової діяльності в Україні. Академічна доброчесність	15	1				14
Тема 5. Проведення наукового дослідження	20	2	1			17
Тема 6. Результати наукового дослідження та їх оформлення	15	1	1			13
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	50	4	2			44
Разом за семестр	120	10	4			106

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Наука і наукове пізнання.	2	
2	Тема 2. Методологія і науковий апарат дослідження	2	1
3	Тема 3. Методи наукового дослідження	4	1
4	Тема 4. Організація наукової діяльності в Україні. Академічна доброчесність	2	
5	Тема 5. Проведення наукового дослідження	2	1
6	Тема 6. Результати наукового дослідження та їх оформлення	2	1
	Разом	14	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Наука і наукове пізнання.	12	18
2	Тема 2. Методологія і науковий апарат дослідження	12	17
3	Тема 3. Методи наукового дослідження	20	27
4	Тема 4. Організація наукової діяльності в Україні. Академічна доброчесність	9	14
5	Тема 5. Проведення наукового дослідження	12	17
6	Тема 6. Результати наукового дослідження та їх оформлення	11	13
	Разом	76	106

Самостійна робота включає: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до

практичних занять; систематизацію вивченого матеріалу перед підсумковим контролем; розроблення схем, таблиць, діаграм, мультимедійних презентацій тощо.

До індивідуальної роботи у процесі вивчення навчальної дисципліни відносяться творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання, зокрема: підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми професійно орієнтованої проблематики з елементами наукового дослідження та його презентація; опитування; дослідження практичних ситуацій; презентація власних досліджень; анотація прочитаної літератури з елементами науково-дослідної роботи; пошук в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем; аналіз підручників; збір інформації та ознайомлення із зарубіжним досвідом, що стосується певної навчальної проблеми тощо.

6.5. Індивідуальні завдання

Тема навчальної програми	Завдання для самостійної навчально-дослідницької роботи
Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Академічна доброчесність (пошук за ключовими словами, контент-аналіз понять обраної індивідуальної навчально-дослідницької мікротемі)	Обрати навчально-дослідницьку професійно орієнтовану мікротему; в модулі 1 опрацювати теоретично, в модулі 2 практично. Використати різні інформаційні пошукові системи, провести пошук у 5-10 наукових джерелах (статті, автореферати/дисертації, монографії, словники) тлумачення одного з ключових понять обраної індивідуальної дослідницької теми. Виписати 5-10 тлумачень із зазначенням джерела згідно сучасних вимог до оформлення посилання. Проаналізувати і виписати суттєві ознаки поняття. Правильно оформити джерела. Звіт: Контент-аналіз у формі табл. 1 – трактування поняття; суттєві ознаки; автор/джерело; табл. 2 – суттєва ознака; кількість авторів (та %), які визначають дану ознаку; автори/джерела
Методологія і науковий апарат дослідження	Знайти 3-5 авторефератів/дисертацій з педагогічних наук, де використовуються як ключові поняття обраної інд. дослідницької теми. Виписати і проаналізувати підходи до формулювання теми, об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження. Звіт: проведений аналіз із вказаними джерелами; формулювання об'єкта, предмета, мети і завдань власного дослідження.
Методи емпіричного дослідження (анкетування певної вибірки)	Використати надані лектором анкети і провести онлайн самодіагностику та анонімну діагностику 5-10 студентів (та/або працівників закладів освіти) з використанням Google Forms. Звіт: опрацьовані анонімні індивідуальні протоколи/результати дослідження власної особистості і рекомендації для професійного саморозвитку.
Математичні методи наукового дослідження	Провести обробку результатів групового анкетування згідно методик. Звіт: табличні дані групових протоколів, рисунки.
Проведення педагогічного дослідження. Представлення результатів наукового дослідження. Мультимедійна презентація (обрана тема, мета, завдання, отримані результати – таблиці, графіки, висновки).	Розробити мультимедійну презентацію виконання інд. дослідницької теми (обрана тема, об'єкт, предмет, мета, завдання, отримані результати тощо). Написати мікрореферат з використанням сучасних джерел – книги, періодична література, результатів емпіричного дослідження тощо. Оформлення: 3-4 сторінки; шрифт 12; інт. 1,0; поле 20*20*20*20. Структура мікрореферату: ПІБ, спеціальність, тема; вступ (8-12 рядків); основна частина до 2-3 сторінок; список використаних джерел (до 10 джерел, які оформлено згідно сучасних вимог). Звіт: презентація, мікрореферат.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: комп'ютерний клас.

Програмне забезпечення: інформаційні технології та засоби електронного навчання: Microsoft Office; Microsoft Excel; система електронного навчання Moodle; електронна пошта (http://gmail.com і ін.) на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; особистий кабінет викладача на основі відкритих медіа ресурсів корпорації Google; сайти ЗВО; офіційний сайт МОН України <http://www.mon.gov.ua> тощо.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2014. 142 с
2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с.
3. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження. Поради молодим науковцям. Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
4. Данильян О., Дзьобань О. Методологія наукових досліджень. Підручник. Х.: Право. 2019. 368 с.
5. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. К.: Центр навч. літ., 2004. 216 с.
6. Каламбет С.В., Іванов С.І., Півняк Ю.В. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с
7. Кислий В.М. Організація наукових досліджень : навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2019. 224 с.
8. Ладанюк А.П., Власенко Л.О., Кишенько В.Д. Методологія наукових досліджень. К.: Вид. Ліра-К., 2018. 352 с.
9. Староста В.І. Методологія наукових досліджень: навчально-методичний посібник для самостійної роботи здобувачів освіти. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 64 с.

Допоміжна література

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. К.: Либідь, 1997. 374 с.
2. Іванова М. В. Загальні положення про право інтелектуальної власності // Цивільне право України : навч. посіб. у 2 т. / Ю.Ф.Іванов, О. В. Куриліна, М.В.Іванова. К.: ФОП Маслаков, 2018. Т. 1. 344 с.
3. Конверський А.Є. Логіка: підручник. 2-ге вид. виправлене. К.: ВПЦ «Київський університет», 2017. 391 с.
4. Костева Н. М. Тезаурусне підґрунтя інформаційно-інтелектуального забезпечення наукових досліджень. Історія науки і біографістика. 2006. № 1. <http://www.nbuv.gov.ua/E-Journals/INB/2006-1/06knmznd.html>.
5. Лузан П.Г., Сопівник І.В., Виговська С.В. Основи науково-педагогічних досліджень. Київ: Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2010. 366 с.
6. Мадзігон В.М., Бурда М.І. Пріоритетні напрями педагогічних досліджень. Педагогіка і психологія, 1998. № 3. С. 79-89.
7. Максименко С.Д. Теорія і практика науково-педагогічного дослідження. К.: НДП, 1990. 240 с.
8. Методологія наукової діяльності : навч. посіб., вид. 3-тє, переробл. / Д.В. Чернілевський, М.І. Томчук, О.А. Дубасенюк, О.Є. Антонова, В.П. Захарченко, О.В. Вознюк, Н.З. Сіранчук / за ред. Д.В. Чернілевського, Вінниця : Нілан-ЛТД, 2012. 364 с.
9. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: Підручник. 2-е вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2007. 317 с.

10. Філософія науки : підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.
11. Шишкіна Є.К., Носирев О.О. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Х.: Вид-во «Діса плюс», 2014. 200 с.
12. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 178 с.
13. Atteslander P. Methoden der empirischen Sozialforschung. Berlin : Erich Schmidt Verlag, 2008. 359 s.
14. Benčo J. Metodológia vedeckého výskumu. Bratislava : IRIS, 2001. 194 s.
15. Gavora P. Úvod do pedagogického výskumu. 4.vyd. Bratislava : Univerzita Komenského, 2008. 236 s.
16. Juszyk S. Metodológia empirického výskumu v spoločenských vedách. Bratislava : IRIS, 2006. 138 s.
17. Ochrana F. Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu. Univerzita Karlova, 2019. 150 s.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Наукова періодика України. URL: <http://journals.urau.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. URL: <https://dnpb.gov.ua>.
3. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: Нац. стандарт України. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>
4. МОН України URL: <https://mon.gov.ua>.
5. Наукові фахові видання України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/atestaciya-kadriv-vishoyi-kvalifikaciyi/naukovi-fahovi-vidannya>.
6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <https://nbuv.gov.ua>.
7. Приклади оформлення літературних джерел згідно ДСТУ 8302:2015. URL: <http://library.nlu.edu.ua/Biblioteka/sait/nauka/gost/spisok-DSTU.pdf>
8. Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>.
9. Положення про дипломну роботу (дипломний проект). URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11106>.
10. Про авторське право і суміжні права: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
11. Про вищу освіту: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1556-18>.
12. Про захист персональних даних: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2297-17>.
13. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
14. Про освіту: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
15. Профілі науковців. URL: <https://www.academia.edu/> <https://publons.com> <https://orcid.org>.
<https://scholar.google.com.ua>. <https://www.researchgate.net/>
<https://www.scopus.com/freelookup/form/author.uri>.
16. Реєстр наукових фахових видань України. URL: <http://resources.ukrintei.ua/refer/search>.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» «_____» 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» «_____» 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» «_____» 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» «_____» 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)